

استعاره

روش منظر برای درک متقابل

کتاب کاربرد استعاره در روان و خانواده‌ها

با مقدمه دکتر فرهاد پوری

پدیدآورندگان:

عباس باباصفری و رضوان ترابی

سرسنانه	باباصفري . عباس، ۱۳۴۶
عنوان و نام پديدآور	استعاره روش موثر براي درك متقابل: كتاب كلبي براي درمانگران و خانواده‌ها؛ پديدآورندگان عباس باباصفري، رضوان ترابي، فرشاد بهاري.
مشخصات نشر	اصفهان: سرو چمن، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهري	۱۷۶ ص
شابك	۹۷۸-۹۶۴-۲۵۶۲-۱۷-۶
وضعيت فهرستنويسي	فيا
يادداشت	کتابنامه: ص [۱۶۷] ۱۷۵-
موضوع	استعاره --- مصارف درماني
موضوع	استعاره -- جنبه‌هاي روان‌شناسي
موضوع	روان‌درماني
شناسه افزوده	ترابي، رضوان، ۱۳۵۱ .
شناسه افزوده	بهاري، فرشاد، ۱۳۴۶ . مقدمه‌نويس
رده‌بندي کنگره	۱۳۹۲ ۱۶ الف ۴۸۹ RC
رده‌بندي ديويي	۶۱۶/۸۹۱۴
شماره کتابشناسي ملي	۳۲۱۱۰۴۸

انتشارات سرو چمان

استعاره و نماد مؤثر برای درک متقابل
کتاب سرمدی برای درمانگران و خانواده‌ها
سباس باباسفاری و دکتران تراسی

مدیر تولید	مریم عباسی‌فر
طراح	رسول مهدی‌نبار
صفحه‌آرا	مهشید باباسفاری
نوبت چاپ	اول ۱۳۹۲
شمارگان	۱۰۰۰
لیتوگرافی	کوثر
چاپ	نقشینه
مصافی	امین
بها	۶۰۰۰ تومان
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۲۵۶۲-۱۷-۶

اصفهان: نشر سرو چمان

۰۹۱۳۳۲۸۷۴۹۴ - ۰۹۱۳۲۱۱۵۶۸۸

Email: sarve.chaman@yahoo.com

تماس با مؤلفین:

Email: babasafari46@yahoo.com

همراه: ۰۹۱۳۳۰۶۷۸۰۱

بسته‌های زبان استعاری در دوران کهن تکامل انسان نهفته است. بنابراین زبان استعاری به یک تعبیر، در اصل اساساً ارتباط غیر کلامی در بافتی است که تعامل در آن روی می‌دهد. در واقع، هر وقت «مطله» مسأله اصلی ارتباط باشد، زبان کمی تقریباً بی‌معناست. این مسأله نه تنها بین انسان و حیوان بلکه در بسیاری از مرتبیت‌های دیگر در زندگی انسان مانند معاشقه، عشق، پایمردی، جنگ، و البته در تمام برده‌ها و پشه‌ها، خردسال یا بیماران روانی که به شدت آشفته‌اند صدق می‌کند.

اگر قبول داشته باشیم که ارتباطی دارای یک جنبه محتوایی و یک جنبه رابطه‌ای است، می‌توان انتظار داشت که این دو شیوه ارتباط نه تنها دوش به دوش هم قرار دارند بلکه در هر پیمایی مکمل یکدیگرند. همین‌طور می‌توان انتظار داشت که جنبه محتوایی احتمال دارد به‌صورت کمی منتقل شود در حالی که جنبه رابطه‌ای، بقایا ماهیتی استعاری دارد. بنابراین، آدمی به ناچار در ترکیب این دو زبان، یا به‌عنوان فرستنده یا گیرنده، باید مادام از یک زبان به زبان دیگر در حرکت باشد و در انجام این کار با معماهای غامض بسیار جدی روبه‌رو می‌شود.

بی‌تردید موجودات انسانی هم با زبان کمی و هم با زبان استعاری ارتباط برقرار می‌کنند. زبان کمی دارای نحو منطقی بسیار پیچیده و قوی است اما فاقد معنایی کافی در حوزه رابطه است، حال آن‌که زبان استعاری دارای معنایی است اما فاقد هم‌کافی برای تعریف غیرابهام‌آمیزی از ماهیت رابطه است.

دلیل این‌که انسان‌ها قادرند به دو شیوه زبانی با یکدیگر ارتباط برقرار کنند این است که در دستگاه اعصاب مرکزی نوروها، بسته‌های اصطلاحاً کمی اطلاعات را از طریق وصل کردن عناصر (گره‌های عصبی) دریافت می‌کنند، بنابراین حامل اطلاعات کمی دوتایی (۱ و ۰) هستند. از طرفی، دستگاه هورمونی مبتنی بر کمی‌سازی اطلاعات نیست، این دستگاه با مرتبط کردن مقادیر ناپیوسته مواد خاص به داخل جریان خون ارتباط برقرار می‌کند.

این دو شیوه اصلی ارتباط را می‌توان در حوزه کار با موجودات زنده ساخته دست بشر نیز یافت: برای مثال، رایانه‌هایی هستند که از اصل همه یا هیچ لوله‌های مکش یا ترانزیستورها موسوم به دیجیتال استفاده می‌کنند، مانند ماشین‌های حساب که با ارقام سروکار دارند؛ طبقه دیگری از ماشین‌ها وجود دارند که مقادیر ناپیوسته و مثبت را دستکاری می‌کنند (آنالوگ‌های اطلاعات) و در نتیجه آنالوگ نامیده می‌شوند.

در ارتباط انسانی، به آبژه‌ها، در وسیع‌ترین مفهوم آن - می‌توان به دو روش کاملاً متفاوت اشاره کرد. آنها می‌توانند به صورت شکل عرضه شوند مانند نقاشی، یا با استفاده از نام به آنها اشاره کرد. بنابراین، در جمله نوشتاری: «گرچه موش را گرفته است» تصاویر را می‌توان جایگزین این نامی کرد؛ اگر این جمله گفته می‌شد، باید به موش و گرچه واقعی اشاره می‌شد. نام به گنجینه نیست که این یک راه غیر عادی برای برقراری ارتباط است، و طبیعتاً از «اسم» گفته شد یا نوشته شده، یعنی کلمه استفاده می‌شود. البته این دو نوع ارتباط - یکی از طریق مشاهده خود تصویفی، و دیگری از طریق کلمه - نیز به ترتیب با مفاهیم استعاری و کمی معادلند.

در ارتباط استعاری چیز خاص یا چیز مانند» در آن چه که به کار می‌رود برای بیان آن وجود دارد. در ارتباط استعاری می‌توان به راحتی بیشتری به چیزی که نشانه آن چیز است، اشاره کرد. تفاوت بین این دو شیوه ارتباط را می‌توان روشن‌تر می‌شود که بدانیم گوش دادن به یک زبان خارجی از رادیو به درک آن زبان کمک نمی‌کند در حالی که برخی از اطلاعات اساسی را می‌توان به راحتی از تماشای زبان علائم و نیز از حرکات به اصلاح قصد و نیتی حتی اگر از سوی کسی که فرهنگی کاملاً متفاوت دارد، استفاده شود، اندک و اندک به این از آنجایی که اقرار کردن زبانی به چیزی راحت اما گفتن دروغ در حوزه استعاری دشوار است، کاربرد استعاره می‌تواند بدون حائل و بی‌واسطه با مخاطب و متناسب با درک و بردار او ارتباط برقرار کند.

دکتر ترساده بهائی

متخصص مشاور خانواده

آذرماه ۱۳۹۱

فهرست مطالب

۲۷	آویز	۷	پیش‌گفتار
۲۷	آهن‌ربا	۱۵	مقدمه
۲۸	آهن‌ربا	۱۶	چگونگی استفاده از این کتاب
۲۸	آینه		
۲۸	آبر مستول		استعاره
۲۹	آبرها	۱۹	آبیاری
۲۹	اتاق‌های خانه	۲۰	آتش
۳۰	اتومبیل اسپرت	۲۱	آتش
۳۰	اتومبیل فرار	۲۱	آتش‌گرفته
۳۱	آتش‌سوزی	۲۲	آتش‌گیره
۳۱	اتومبیل	۲۲	آذوقه‌رسان
۳۲	اتومبیل	۲۲	آزیر حساس اتومبیل
۳۲	اتومبیل	۲۳	آسانسور
۳۳	ادوات موسیقی	۲۳	آسپرین
۳۳	ارابه	۲۳	آفتاب‌پرست احساساتی
۳۳	ارباب	۲۴	آقایان
۳۴	ارکستر	۲۴	آموزش جنگجویان
۳۴	ارکستر بزرگ	۲۶	آویز
۳۴	ارگانایسم چند بدنی	۲۶	آویز

۴۹	برافروختن آتش	۳۴	از شیر گرفتن
۴۹	برج	۳۵	از دواج با مادر
۵۰	برهنه شدن	۳۶	اسب بخار
۵۰	بریدگی پوست	۳۷	اسب‌دوانی
۵۱	بز اخفش	۳۷	اسب وحشی
۵۱	بزرگراه	۳۷	استخوان آبدار بزرگ
۵۱	بسته ناهار	۳۸	اسنج
۵۲	بلعیدن	۳۸	اسکی
۵۲	بمب	۳۹	اعلام کنندگان در تافن
۵۳	بمب ساعتی	۳۹	الاکلید
۵۳	بمب نوترونی	۴۰	انتخاب لباس
۵۳	بمب‌های ساعتی تفاهم	۴۰	انتخاب لباس
۵۴	بن بست	۴۱	اندام جنسی
۵۴	بوی مردار	۴۱	انگل احساسی
۵۵	بهشت و جهنم	۴۱	بادکنک جشن تولد
۵۵	بیم‌سرازیر	۴۲	بادها
۵۶	پارس کردن	۴۳	بار اضافی
۵۶	پایگاه ورزشی	۴۳	بازی تنیس
۵۶	پروانه‌ها	۴۳	بازی قایم باشک
۵۶	پروانه	۴۴	بازیگر
۵۷	پشمک	۴۴	باشگاه
۵۷	پلنگ و جنگل	۴۴	باغبانی
۵۷	پنیر بد بو	۴۶	باغبانی
۵۷	پیاز	۴۷	باند لاستیکی
۵۸	تابه سرخ کردنی	۴۸	بانک‌دار
۵۸	تانک ویرانگر	۴۸	بچه
۵۹	تخته سنگ	۴۸	بچه بی‌ادب
۶۰	ترن	۴۹	بخار و موتور

۶۰	ترن هوایی	۶۰	حلقه لاستیک	۷۲
۶۱	تروریست	۶۱	حمله قلبی	۷۳
۶۱	تعمیرگاه	۶۱	حمله قلبی	۷۳
۶۲	تعهد ستیز	۶۲	خاک سالم	۷۴
۶۲	تکه‌های هیزم بزرگ	۶۲	خاکسترهای سرخ و داغ	۷۴
۶۳	تله شیف	۶۳	خال کوبی	۷۵
۶۳	تالان	۶۳	خانه تکانی	۷۵
۶۳	توپ بسکتبال	۶۳	خبیره گی در امر غذا	۷۵
۶۴	تیز و کمالی	۶۴	خرید اتومبیل	۷۶
۶۴	جاروبرقی	۶۴	خش انداختن روی سی دی	۷۶
۶۵	جاسوس	۶۵	خشک شدن	۷۷
۶۶	جبهه	۶۶	خون آشام جنسی	۷۷
۶۶	جسد جنسی	۶۶	خیزش امواج	۷۷
۶۶	جعبه‌ی ابزار	۶۶	دانه گیاه	۷۸
۶۶	جعبه‌ی کمک‌های اولیه	۶۶	دست‌یکه قرار دادن	۷۸
۶۸	جمع‌آوردگان	۶۸	درخت خیزران	۷۹
۶۸	جنگل پر از مار	۶۸	درخت موه	۷۹
۶۸	جوجه تیغی	۶۸	درختی	۷۹
۶۹	چاقو	۶۹	دزدکی	۸۰
۷۰	چاقوی تیز	۷۰	دستگاه میک کنند	۸۱
۷۰	چراغ قرمز اتومبیل	۷۰	دست‌های دستگیر	۸۱
۷۰	چرخ شمش میله	۷۰	دفتر حسابداری	۸۱
۷۱	چسب	۷۱	دنده چهار	۸۲
۷۱	چسب زخم	۷۱	دو خرس	۸۲
۷۱	حساب بانکی سیار	۷۱	دو رودخانه تند	۸۳
۷۱	حساب سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت	۷۱	دو مسافرت هم‌زمان	۸۳
۷۲	حفاری	۷۲	دودکش	۸۴
۷۲	حفره باریک	۷۲	دهان جنگلی	۸۴

دیگ	۸۴	سنگ تراش	۹۹
دیگ زودپز	۸۶	سنگ مرمر	۹۹
دیوارهای قلب	۸۷	سوپاپ	۱۰۰
ذرات طلا	۸۷	سوراخ سقف	۱۰۰
ذره‌بین	۸۸	سوراخ سوزن	۱۰۰
رابین هود عاطفی	۸۸	سوراخ مخزن	۱۰۰
رادار	۸۸	سیستم گرم‌کننده مرکزی	۱۰۱
رادار	۸۹	شاه کلید	۱۰۱
رام‌کننده شیر	۸۹	شرکت اعلام خطر	۱۰۱
راه رفتن با نیک پنجه	۹۰	شمایل	۱۰۲
راه رفتن روی آب خوب	۹۰	شمشیر	۱۰۲
رستوران	۹۱	شیر مجانی	۱۰۳
رگه معدن	۹۲	صندوقچه احساس	۱۰۳
زبان خارجی	۹۲	طبخ غذا	۱۰۴
زندان تعهد	۹۲	صابون پوسیده	۱۰۴
سبد بزرگ	۹۳	عدسی درشت‌نما	۱۰۴
سپر بلا	۹۴	عروسک روسی	۱۰۴
سپرده پس‌انداز	۹۴	علف‌های هنر	۱۰۶
ستاره‌ها	۹۵	علف جراحی	۱۰۶
ستون دود	۹۶	عینک	۱۰۷
سراب دریایی	۹۶	غذای هفت مرتبه‌ای	۱۰۷
سریش	۹۷	فرش پادری	۱۰۸
سطل زباله	۹۷	فرمان اتومبیل	۱۰۸
سطل زباله	۹۷	فرود هواپیما	۱۰۸
سطل شیر	۹۷	فصل‌های طبیعت	۱۰۹
سگ کوچولو و مبل سفید	۹۸	فیلتر نوازش	۱۱۱
سگ کشاورز	۹۸	فیلم‌های خانگی	۱۱۲
سگ همسایه	۹۸	فیوز سوزاندن	۱۱۲

۱۲۸	کلسیم	۱۱۳	فیل بزرگ
۱۲۸	کم‌رویی روبه	۱۱۳	فیله گوسفند
۱۲۸	کنسرو	۱۱۵	قابله احساسی
۱۲۸	کنسرو باز کن	۱۱۵	قایق
۱۲۹	کودک کلاه	۱۱۶	قایق بادبانی
۱۲۹	کودک وحشت‌زده	۱۱۶	قایق پارویی
۱۲۹	کوری شهوانی	۱۱۷	قار سوار
۱۳۰	کوزه‌گر	۱۱۸	قایق موتوری
۱۳۰	کوزه و کوزه‌گر	۱۱۸	قایق‌رانی
۱۳۱	کیک	۱۱۸	قرص خورنده
۱۳۲	کیک خامه‌ای	۱۱۹	قطار مسافری
۱۳۳	کیک سوخته	۱۱۹	قطب‌نمای کشتی
۱۳۳	کیک عشق	۱۲۰	قطره غسل
۱۳۴	کاسه‌ی سوراخ	۱۲۰	قطعه یخ بزرگ
۱۳۴	کالین گران‌بها	۱۲۱	قفل دو کلیده
۱۳۵	کدو در شیشه	۱۲۱	قلک
۱۳۵	کشتن موزلا	۱۲۲	کاشتن دانه
۱۳۵	کودک پنجه‌دار	۱۲۲	کامپیوتر
۱۳۶	کوه یخ	۱۲۳	کانال تلویزیون
۱۳۶	گاو بازی	۱۲۴	کبوترهای پارک
۱۳۷	گره	۱۲۴	کپسول شیرینی
۱۳۷	گروگان‌گیری	۱۲۴	کتابدار
۱۳۷	گروه‌های مواد غذایی	۱۲۵	کرم ناآگاه
۱۳۷	گریس کاری	۱۲۵	کره خاکی
۱۴۰	گلوله کوچک برفی	۱۲۶	کشاورز
۱۴۰	گودال آب	۱۲۷	کشتی
۱۴۱	گونی احساسات	۱۲۷	کفش
۱۴۱	گیاهان خانه مادرم	۱۲۷	کلسترول

۱۵۶	مهماندار	۱۴۲	لایه‌ها و پوست‌های پیاز
۱۵۶	مهندسان ترافیک	۱۴۲	لایه‌های پیاز
۱۵۷	میکروب	۱۴۳	لایه گلی
۱۵۸	نارنجک دستی	۱۴۳	لباس
۱۵۸	نت پیانو	۱۴۵	لگد زدن
۱۵۹	نسخه‌های فتوکپی	۱۴۵	لمس انرژی
۱۵۹	نسل ساندویچ	۱۴۶	لنز چشم ماهی
۱۵۹	نشستن روی دوچرخه ثابت	۱۴۶	لوله مسلسل
۱۶۰	نقشه جاده	۱۴۶	مخافه
۱۶۰	نقشه غلط	۱۴۷	مخاطبه کارکنان سبزی قدرت
۱۶۰	نقشه‌های قدیمی	۱۴۷	مرد مارمولکی
۱۶۱	نگرش خرچنگ	۱۴۷	مرداب
۱۶۱	نوازندگان	۱۴۹	مرکز توفان
۱۶۲	نوازنده	۱۵۰	مریخ‌پیما
۱۶۲	نور و شعله	۱۵۱	مستأجران قدیمی
۱۶۲	نورافکن در نقطه جدید		مشت به شکم
۱۶۳	نوری تاریکی	۱۵۲	معلم
۱۶۳	نویسنده	۱۵۳	مغناطیس
۱۶۳	نویسنده کوه‌نوردی	۱۵۳	مگس سمج
۱۶۴	نویسنده	۱۵۴	منبع انرژی الکتریکی
۱۶۴	ورق بازی	۱۵۴	موانع پرش
۱۶۴	هم اطاقی احساساتی	۱۵۴	موج رادیو
۱۶۵	هولوگرام	۱۵۵	موج‌یاب رادیو
۱۶۵	پیوست روحی	۱۵۵	موجودی حساب
۱۶۷	منابع	۱۵۶	موم

در همه‌ها سیر متفکران و فیلسوفان به مقوله زبان و نقش وسیع و عمیق آن در حوزه تفکر انسان بسیار توجه کرده‌اند. امروزه تأثیر زبان بسی بیشتر از واسطه بودن صرف برای انتقال مفاهیم و افکار بین انسان‌هاست. زبان عامل مهمی در چگونگی اندیشه و توسعه ادراک به شمار می‌رود. در علوم بلاغی که عبارت از «علم: معانی، بیان و بدیع است به جنبه‌های زیبایی‌شناسی کلام و آرایه‌های ادبی پرداخته می‌شود» استعاره^۱ به ظاهر یکی از ارکان علم بیان است که در کنار تمثیل، تشبیه، کنایه و مجاز مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد؛ اما صرفاً موجب آرایش سخن ادبی نیست بلکه نوعی دیدگاه فلسفی است.

بخش مهمی از ارتباط کلامی انسان با دنیای او تشکیل می‌دهد. استعاره‌ها به قدری طبیعی و خودانگیخته به زندگی ما وارد می‌شوند که ممکن است در آغاز، توجه ما را به خود جلب نکنند و مانند بسیاری از پدیده‌ها و فرایندهای زیبایی‌شناختی و عاطفی دیگر، ساده و بی‌نیاز از توصیف و تبیین جلوه کنند، اما در روزگار ما دیگر استعاره‌ها موضوع مطالعات ادبی و فلسفی نیست، بلکه بسیاری از رشته‌های علمی به بررسی آن پرداخته‌اند و به کار گرفته‌اند.

یکی از متداول‌ترین تعریف‌های استعاره، انتقال معنی از عنصری به عنصر دیگر است. یعنی، عنصری که مفهوم مشخص‌تر و شناخته‌شده‌تری دارد، تمام یا قسمتی از معنی خود را به عنصر دیگری که اغلب کمتر شناخته شده است و دسترسی زیادی به آن وجود ندارد، منتقل می‌کند.

«استعاره به ما کمک می‌کند تا چیزی را از منظر چیز دیگری، و غالباً چیزی ناشناخته یا کم‌شناخته را از منظر چیزی آشنا درک کنیم» (هیترو و آلدرو، ۱۳۸۳: ۵۹). سیسرون می‌گوید: «استعاره اندیشه را با وضوح و قوت بیشتری بیان می‌کند.» هرمان پل نیز چنین اظهار می‌دارد که: «استعاره، موضوع را به صورت گیراتر و نیرومندتری مطرح می‌کند» (صباغ، ۱۳۸۵: ۱۷).

هی‌لی نیز می‌گوید: «انسان مستعد آن است به دو طریق متفاوت، یا به دو زبان، ارتباط برقرار کند. - این ارتباط، گاه به طرز واضح و منطقی و گاه به زبان استعاره است» (هی‌لی، ۱۵۲: ۱۳۸۰) استعاره موجب برقراری ارتباط ساده‌تر با مردم و مخاطبان است «مردم با مثال‌ها و استعاره‌ها و حکایت‌ها به سادگی ارتباط برقرار کرده و حتی آنها را از اطلاعات و دستورالعمل‌های ساده و سر راست بهتر به یاد می‌آورند» (کول، ۱۳۸۷: ۱۸۸).

معلم‌ان بزرگ روحانی مانند بودا و مسیح، با صحبت کردن به زبان احساسات، و آموختن از طریق مثال‌ها، افسانه‌ها و داستان‌ها به قلب مریدان خود نفوذ کرده‌اند. «در حقیقت، نمادها و آیین‌ها مذهبی از نظر عقلانی درک نمی‌شود، بلکه به زبان بومی دل، تعلیم داده می‌شوند.» (کول، ۱۳۸۳: ۴۹۴).

چگونگی استفاده از این کتاب

در بسیاری از روش‌های درمانی، استعاره و تمثیل می‌تواند در انتقال مفاهیم بنیادی و مؤلفه‌های اصلی درمان به مراجعان کمک نماید. درمانگر می‌تواند بسیاری از استعاره‌های کتاب را در جلسات درمان استفاده کند. مجموعه استعاره‌ها مانند جعبه آچار است. نمی‌توان از یک آچار برای باز و بسته کردن همه پیچ‌ها استفاده نمود. هر کدام از استعاره‌ها در جایی قابل استفاده است. برای مثال در مورد همسری که حوصله وقت گذاشتن و تحمل مشکلات زندگی متأهلی را ندارد می‌توان گفت: تصور کنید که شما صاحب یک اتومبیل اسپرت و زیبا هستید. مدت‌ها آرزوی تصاحب آن را داشته‌اید آیا شکایت می‌کنید؟ چقدر نگره داشتن این ماشین سخت است هر چند روز یک‌بار باید بنزین بزنم، مرتب مجبورم استیج‌ها و روغن آن را چک کنم و اگر آن را نشویم چقدر کثیف می‌شود؛ اصلاً چرا این ماشین را خریدم؟! البته که شما چنین حرف‌هایی نمی‌زنید. زیرا می‌دانید که داشتن یک اتومبیل خوب نیاز به مهارت هم دارد تا بتوانید با آن درست رانندگی کنید.

روابط زناشویی هم همین طور است. این روابط نیاز به توجه، کار و نگهداری دارند تا خوب باقی بمانند. و یا در مورد همسر یا همسرانی که احساس می‌کنند شور رابطه آنها به پایان رسیده و ناامیدانه دنبال پایان دادن به زندگی زناشویی هستند می‌توان گفت: که اگر به مدت طولانی از آتشی که قبلاً برافروخته‌اید غافل شوید، آتش به ظاهر خاموش است اما می‌توانید ببینید که

خاکسترها هنوز سرخ و داغند و از خود نوری نارنجی ساطع می‌کنند که می‌تواند موجب آتشی تند و شعله‌هایی سرکش باشد. خاکسترها معمولاً گمراه‌کننده هستند و ممکن است حاوی مقادیر زیادی انرژی گرمایی باشند. گرچه شعله‌ای از آن‌ها بر نمی‌خیزد اما به راحتی می‌توانند هیزم جدیدی را ظرف چند ثانیه شعله‌ور سازند. تنها تعداد بسیار اندکی از مردم در مواقع بحرانی از دواج خود که آتش عشق‌شان رو به سردی گذاشته باشد از خود می‌پرسند: «آیا خاموش شدن آتش این دلیل نبود که به آن رسیدگی نشد و کسی هیزم کافی به آن اضافه نکرد؟» چه بیارند عشاقی که از کنار خاکسترهای سرخ عشق‌شان با سردی و بی‌تفاوتی می‌گذرند. حال بیامد ببینیم چگونه می‌توان خاکسترها را دوباره به شعله‌هایی تند و فروزان بدل کرد.

در مورد مراجعی که برداشت ناسالمی از خود دارد می‌توان گفت: آهن‌ریا می‌تواند تا چند برابر وزن خود آهن را زمین‌بلند کند. آهن‌ریا بدون خاصیت مغناطیسی نمی‌تواند چیزی از زمین بلند کند و بدون خاصیت مغناطیسی، از بلند کردن یک پر هم عاجز است. در مورد اشخاص هم همین مطلب صدق می‌کند. اشخاص با توجه به برداشتی که شما از خود دارید، نسبت به شما واکنش نشان می‌دهند.

همچنین مفاهیم پیچیده و سخت را می‌توان به وسیله استعاره، ساده‌سازی نمود و به‌صورت قابل فهم به مراجعان منتقل کرد. مثلاً در مورد انتمای درمانی، مفهوم نظری همچون فرایند انتقال چند نسلی^۱ را می‌توان با استعاره فیله گوشت، به خوبی به مراجع فهماند. «تازه عروسی مشغول آماده کردن اولین شام خود برای شوهرش بود و دست‌آشپز مادرش را برای سرخ کردن فیله گوسفند انجام می‌داد؛ تازه داماد در حیرت مانده بود که عروس انتمای فیله را جدا کرده، دور می‌ریخت و فیله را در ماهی تابه سرخ می‌گذاشت. چون شوهرش دلش نیامد از شور و شوق همسرش در آماده کردن اولین وعده غذایشان بکاهد، حرفی نزد. پس انتمای تابه، شوهر گفت: «عزیزم، واقعاً خوشمزه بود». تازه عروس صورتش گل انداخت. شوهر مکثی کرد و سپس پرسید: «عزیزم، فقط یک چیز مرا کنجکاو کرده»، همسرش گفت: «عزیزم اون چیه؟» شوهرش گفت: «برای آخر فیله را بریدی و آن‌ها را دور ریختی؟ اون تیکه گوشت گران‌قیمتی بود». عروس گفت: «ای بابا دقیقاً همان کاری است که مادرم هنگام درست کردن فیله انجام می‌دهد، عزیزم».

این تازه شوهر در دیدار بعدی مادر زنش نتوانست درباره فیله نپرسد. او برای مادر زنش توضیح داد که همسرش چطور انتمای فیله را می‌بریده و آن را در ماهی تابه می‌گذاشت.

سپس پرسید که آیا دلیل این کار دخترش را می‌داند. مادر زنش گفت این همان کاری است که مادرم همیشه هنگام درست کردن فیله انجام می‌داد. یعنی دقیقاً همان طوری که من الآن انجام می‌دهم. عزیز دلم.

در این لحظه کنجکاوی تازه داماد بیشتر شد. او مطمئن بود که یک جای کار می‌لنگد. سپس با خود گفت: «دلیل قانع‌کننده‌ای نیست که چرا باید انتهای یک چنین گوشت گران‌قیمتی برای درست کردن آن بریده شود؟». چون فکرش به جایی نرسید تصمیم گرفت به مادر بزرگ تلفن کند و گفت که نمی‌داند چرا همسرش فیله را این طوری درست می‌کند و چرا مادر زنش به همان صورت فعلی با آن آماده می‌کند و توضیح غیر قانع‌کننده‌ی وی را برای مادر بزرگ بیان کرد. آن‌گاه از مادر بزرگ پرسید: «ایا شما می‌توانید به من بگویید که چرا باید انتهای گوشت فیله را قبل از پختن، ببرید؟» مادر بزرگ می‌سرای کرد و گفت: «چرا؟ جوابش ساده است! من ماهی تابه خیلی کوچکی داشتم و این تنها ماهی بود که گوشت فیله داخل آن جای می‌گرفت»

الگوهای خانوادگی، از باباً دسی یک نسل و نسل‌های بعدی تکرار می‌شوند. الگوهای اصلی رابطه‌ای، بین والدین و فرزندان اغلب چنان یسه دوانده‌اند که ممکن است بدون این‌که از آن‌ها باخبر باشیم از نسلی به نسل دیگر منتقل و در نسل‌های بعدی تکرار شوند. الگوهای رابطه نه تنها نسل اندر نسل منتقل می‌شوند بلکه به صورت ارزش‌ها و ارزش‌ها و پیش‌داوری‌های شما، و تعاملتان با دیگران تأثیر بگذارند.

هدف این کتاب، ارائه استعاره‌های کتاب‌های روان‌شناسی مشاوره به منظور استفاده همکاران برای پیشبرد درمان و کمک به درمانگران برای شکوفایی بیشتر استعداد آن‌ها، به منظور ساخت استعاره‌های جدید، و همچنین کمک به مدرسان آموزش مباحث روان‌درمانی و مشاوره است. نگارش کتاب «استعاره‌های کاربردی در روان‌درمانی و مشاوره» در سال ۱۳۸۵ و استقبال همکاران، موجب شد تا در صدد گردآوری و تألیف استعاره‌های جدید باشم. مجموعه استعاره‌های جدید در مجلدی دیگر خدمت همکاران و دوست‌داران این فن زیبا ارائه خواهد شد. مطالعه این کتاب به مشاوران، روان‌درمانگران، روان‌شناسان، روان‌پزشکان، روان‌کاران، مددکاران، دانشجویان رشته‌های یاد شده، مدرسان آموزش خانواده و تمامی کسانی که در زمینه بهداشت روانی جامعه فعالیت می‌کنند پیشنهاد می‌شود.